

Homilie

o slavnosti Seslání Ducha svatého

Milovaní bratři a sestry!

Jednou za rok prožíváme slavnost zasvěcenou výhradně Duchu svatému. Kdybychom si prošli všechny modlitby této mše, obdržíme celistvé a hutné poučení o třetí božské osobě.

Podívejme se jen svižně do bohoslužby slova: Ze Skutků jsme se dozvěděli, že se církev v den letnic stala chrámem Ducha svatého. Apoštol Pavel nás zase připomněl, že právě díky Duchu svatému je církev uspořádána jako tělo. Znovu jsme vstoupili do večeřadla a slyšeli slova Vzkříšeného: „*Přijměte Ducha svatého. Komu hříchy odpustíte, tomu jsou odpuštěny.*“

A konečně neopomeňme ani tu nádhernou sekvenci, která se nesla kostelem po druhém čtení. Vždycky mě uvádí do nepopsatelného vytržení. „*Přijď, ó Duchu přesvatý, rač paprsek bohatý světla svého v nás vylít.*“

Ano, umějme docenit poklady dnešní liturgie, abychom nedopadli jako ta pověstná *kovářovic kobyla, která chodí bosa.*

Římští katolíci a Duch svatý?

Mluví-li dnešní slavnost tak zevrubně o Duchu svatému, je zarážející, že po zbytek církevního roku o něm sverpě mlčí. **Jistou výjimku tvoří dnešní slavnost**

Chcete důkaz? Vezměme si do rukou tzv. *Římský kánon*, při kterém se zpřítomňuje Kristova oběť už od čtvrtého století. Jak je možné, že v této ústřední modlitbě, kdy sám Pán sestupuje na oltář, nepadne ani slůvko o Duchu svatém?

Porovnáme-li to s byzantskou liturgií sv. Jana Zlatoústého, je to ještě nápadnější. Kněz prosí, v hluboké úkloně, dokonce třikrát těmito slovy:

Nuže, přinášíme ti tuto službu, oběť duchovní a nekrvavou, prosíme a modlíme se a snažně žádáme: sešli Ducha svatého na nás a na tyto předložené dary. Bože, očisti mne hříšného a smiluj se nade mnou. Hospodine, jenž jsi přesvatého Ducha svého v třetí hodinu svým apoštolům seslal, téhož Ducha, Blahý, neodejmi od nás, ale obnov nás modlící se k tobě.

A nakonec dodá: „*A učiň tento chléb drahocenným tělem Krista svého. Amen. A co je v tomto kalichu, učiň drahocennou krví Krista svého. Amen. Proměňuje je svým Duchem svatým. Amen. Amen.*“

Proč tedy náš římský obřad, na němž jsme vyrostli, Ducha Páně přehlíží či opomíjí? Napadne nás. Mají pravdu jistí východní teologové, když viní katolíky z panické hrůzy před Duchem svatým? To by tak

ještě hrálo, nechat Ducha svatého, aby si vál, kam chce! Kdybychom pustili otěže ze svých rukou, kampak by nás asi dovedl tento nevypočitatelný Duch, který nemá ani jméno?

Co řekneme na svou obhajobu, milovaní?

1. Možná o Duchu svatém při své bohoslužbě tolik nemluvíme. Máme ale proto své důvody. Dovolte nyní malé, kazatelské zjednodušení: Nevzdáme mu nejvyšší poctu spíše svými činy nežli mrštným jazykem? „*Ne každý, kdo mi říká ‚Pane, Pane‘, vejde do království nebeského; ale ten, kdo činí vůli mého Otce v nebesích.*“ (Mt 7,21; ČEP)

Proto zbožní křesťané zakládali ve středověku hospice pro uondané, zbídačené poutníky ke svatým místům a zasvěcovali je - jak jinak? - Duchu svatému. Tím, že svým bratřím obvazujeme bércové vředy, prokazujeme, že zůstáváme ve společenství svatého Ducha. K čemu by nám pomohla sebedokonalejší modlitba na papíře či pergamenu, kdybychom bližnímu odpírali pomoc?

Kde je Duch Páně, tam je i bliženská pomoc.

2. Máme ale ještě jeden důvod, proč není špatné o Duchu svatém spíše mlčet. On je totiž nevypověditelný. On Boží tajemství poodkrývá i halí. Církev si to dobře uvědomuje, když v zásadních chvílích umlká, aby jej nechala promluvit. Právě proto při svěcení biskupů, kněží a jáhnů, po litaniích ke všem svatým, když biskup na svěcence vzkládá ruce, zavládne ve shromáždění věřících svatodušní ticho.

Kde je ticho, tam je Duch.

Zahajujeme svatodušní období

„Otče, jen jeden jediný den máme ke slavení letnic!“ bědují někteří. Není to krajně nespravedlivé? Vždyť Svatému Duchu, podle Nicejsko-cařihradského vyznání víry, náleží stejná úcta jako Otci i Synu!

A plačtivý škarohlíd může pokračovat ve své filipice: Až do roku 1969 se slavil svatodušní oktáv. Ten byl s obnovenou liturgií zrušen. Dříve se hojně slavivalo svatodušní pondělí, v některých zemích se dokonce drželo i svatodušní úterý. Před několika lety překazil Svatý Otec i svatodušní pondělí, když vyhlásil novou památku Panny Marie Matky Církve. Katovo nelitostné seknutí. Ještě jsme ani nedožvýkali a nepolkli vaječinu a už je tu zase ta otravná zelená barva! Běda, zůstane, s malými nadechnutími, až do konce listopadu.

Nepřistihli jsme křídylka vznešené holubici Ducha? Nevyhradili jsme jí časově ohraničenou lhůtu, aby příliš neřádila? *Jeden den je víc než dost!* Nebrání se tím církev Duchu svatému, jak jen může? Jakkak se může projevit; *napravit vše, co je zkřiveno, a rozehrát, co je studeno?*

Milovaní! Jsou opravdu letnice slavnostním akordem na rozloučení? Vskutku už nic nečekáme? Já rozhodně ano.

Právě dnes totiž startuje svatodušní období! Slyšeli jste správně. Touto nádhernou slavností zahajujeme éru Ducha svatého. Duch Páně se budu projevovat až do Mesiášova slavného příchodu. Bude nám připomínat vše, co on učil a uvádět nás do celé pravdy.

V církevním roce není období Svatého Ducha omezeno na jeden, dva či osm dní, ale trvá do začátku adventu. Vskutku, dříve se mu říkalo období po Svatém Duchu. Nyní jej nazýváme *tempus per annum* – doba během roku. Není to žádné bezobsažné mezidobí. Toto je čas Ducha svatého a tečka.

Na úvod této doby je jeho mocné zjevení, provázené hukotem a hřmotem, avšak později následuje obyčejný, nenápadný, čínorodý, křesťanský život. Duch svatý se totiž nejvíce projevuje v obyčejnosti. On sám je skromný a pokorný. Prožívejme tedy dobu bez juchání a vytržení den za dnem ve věrné, poctivé službě.

Na krásu dnešního dne navažme plynně a směle vplujme i na ošidné jezero.

Jak tedy prožijeme týdny, které nás čekají? Vpustíme do své práce i dovolených Ducha Páně anebo ne?

Milovaní! Vybavme si svůj život a počítejme, kdy se opravdu projevoval Duch svatý nejmocněji. Nakonec zjistíme, že to nebylo spojeno s větší euforií. Byla to trpělivě snášená údobí, naplněná úkoly a mnoha výzvami. Byly to časy obyčejné, které se ale v Duchu svatém vybarvily.

Letnice nejsou konec, ale začátek! I vstupní modlitba mířila hezky do černého:

Bože, ty shromažďuješ svou církev ze všech národů a posvěcuješ ji svým svatým Duchem; sesílej hojnost jeho darů celému světu a společenství věřících provázej působením své milosti jako na počátku, když se začalo šířit tvé evangelium.

„Jako na počátku, když se začalo šířit tvé evangelium.“ My jsme na počátku! „Na počátku stvořil Bůh nebe a zemi. Země byla pustá a prázdná, tma halila propast, Boží vítr vířil nad vodami.“ (Gn 1)

Epifanie a letnice

V církevního roku máme ale ještě jeden svátek, který bychom mohli nazvat sestřičkou letnic. Není to nic jiného než Zjevení Páně. Třemi králi neodzvonilo svátkům. K čemu by nám bylo, že do Betléma dorazili mudrci z Východu? K čemu by nám bylo, kdyby Kristus jen pro houfeček svatebčanů proměnil vodu ve víno? K čemu by nám bylo, že sestoupil do vod Jordánu a byl pomazán Duchem svatým? Právě od této chvíle se Kristus začal zjevovat světu, to byl skutečný „počátek znamení“, od toho okamžiku jej Duch svatý vedl; na poušť, do Galileje, do Jeruzaléma.

Zjevení Páně není jen konečnou pečetí, ale tajnosluným začátkem. Stejně je tomu s letnicemi.

Křesťané nikdy neslaví konce, nýbrž začátky. Naše náboženství není nostalgické, ale plné naděje. Duchem svatým se nic neuzavírá, právě naopak. Vezměme tuto útěšnou zvěst konečně na vědomí, bratři a sestry! Máme budoucnost před sebou. Už teď ji Duch svatý tvoří.

Závěr

Dovolte, milovaní, na závěr, několik myšlenek, které nám mohou posloužit jako jednoduché shrnutí našich dnešních úvah:

- Bez Ducha svatého by pro nás byl Ježíš jen zajímavou, ale nevýznamnou historickou osobností.

Díky Duchu svatému je i dnes Ježíš živý, ten, který může působit v našich životech.

- Bez Ducha svatého by bylo křesťanství jen hřbitovem.

S Duchem svatým křesťanská víra člověka uschopňuje plnohodnotně žít i ve všech protivenstvích.

- Bez Ducha svatého by byla bible jen učenou knihou.

S Duchem svatým se Bible stává Božím slovem adresovaným do naší konkrétní situace.

- Bez Ducha svatého by bylo zvěstování Božího Slova jen jednou z mnoha informací.

S Duchem svatým se zvěstování stává posilou na cestě životem.

- Bez Ducha svatého by byly svátosti jen zajímavými zvyky, prázdnými rituály, či magií.

S Duchem svatým svátosti zprostředkovávají Boží moc a sílu.

- Bez Ducha svatého by byla liturgie nostalgickým a zajímavým divadlem.

S Duchem svatým se liturgie stává setkáním s Bohem.

- Bez Ducha svatého by byla církev pouhou organizací a institucí.

S Duchem svatým se stává společenstvím a organismem, přinášejícím osvobození a záchranu od zla.

- Bez Ducha svatého by byla charita jen jakousi sociální činností.

S Duchem svatým se charita stává osvobozující pomocí.